

Dömande avdelning

Justitiedepartementet
(Ju2025/00072)

Remissyttrande över betänkandet Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter (SOU 2025:2)

Hovrätten för Nedre Norrland lämnar över följande remissvar till Justitiedepartementet.

Hovrätten anser generellt att de förslag som ges i betänkandet är väl övervägda. Hovrätten lämnar de synpunkter som framförs nedan. I den mån ett förslag inte särskilt berörs ska det förstås som att hovrätten, utifrån de aspekter som hovrätten har att beakta, inte har någon erinran mot förslaget.

Grundlagsskyddet för rätten till medborgarskap

I förslaget rörande framtagna av medborgarskap används formuleringen *brott som allvarligt hotar rikets säkerhet*.

Begreppet *allvarligt* är öppet för tolkning. Det är till exempel inte helt tydligt vilka bestämmelser i de nämnda kapitlen i brottsbalken (18, 19 och 22 kap.) eller i övriga lagar som närmare kommer att nå upp till allvarlighetskriteriet. Det behöver analyseras närmare i det framtida lagstiftningsarbetet och klargöras för att förutsebarheten och tillämpningen av den föreslagna bestämmelsen ska bli tydlig.

Grundlagsskyddet för föreningsfriheten i förhållande till kriminella sammanslutningar

Förslaget innebär att föreningsfriheten ska kunna inskränkas för grupperingar som ägnar sig åt allvarlig brottslighet i syfte att uppnå ekonomisk eller annan otillbörlig vinning. Hovrätten

uppmärksammar att det i författningskommentaren anges att med allvarlig brottslighet avses främst brott som hotar grundlags-skyddade värden eller statens våldsmonopol, vilket innebär att de kan utgöra ett hot mot samhällsstrukturen.

Termen *allvarlig brottslighet* ger dock ingen närmare vägledning i fråga om vilken straffskala eller rubricering som krävs för att en inskränkning skulle vara grundlagsförenlig. I författningskommentaren exemplifieras våldsbrott, narkotikahandel, vapenhandel, människohandel, tillgreppsbrott, välfärdsbrott, bedrägerier samt annan ekonomisk och finansiell brottslighet (s. 315 i betänkandet).

Mot bakgrund av de exempel på brottslighet som nämns i författningskommentaren skulle förslaget kunna leda till att föreningsfriheten begränsas för sammanslutningar som är inblandade i en bred variation av brottstyper, vilket inte framstår som förenligt med utredningens avsikter. Förtydligande i denna del bör övervägas.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättspresidenten Agneta Ögren, hovrättsråden Marie Norberg och Susanna Landström samt tf. hovrättsassessorn Hanna Lundkvist, föredragande.

Agneta Ögren

Hanna Lundkvist